

[Margrete Auken]

Det er forkert at sige, at de svenske myndigheder slet ikke har advaret den svenske og danske befolkning om, hvad det var for et projekt, man havde begivet sig ind i, med søtransporterne med affald fra de svenske atomkraftværker til oparbejdning i Frankrig. Skibet kom nemlig til at hedde »Sigyn«. Sigyn kendes fra Nordens mytologi. Hun var Lokes hustru, og det, vi ved om hende, er, at efter Balders død lænkede aserne Loke til 3 klippeblokke og lagde over hans hoved en giftslange, der dryppede gift ned over ham. Men Sigyn stillede sig hos ham og holdt en skål op under slangen, så hun kunne opsamle slangens gift. Projektet var dømt til at mislykkes, for når skålen jævnligt blev fyldt, måtte hun tømme den, men imedens dryppede slangen på Loke, så hele Jorden skælvede. Sådan er historien om atomtransportskibet »Sigyn« også, bare mindre bevægende, dummere og frygteligere.

Stakkels »Sigyn«, der nu ligger til reparation i Landskrona efter sin grundstødning forleden, var ment til at være verdens sikreste skib. En del tyder som sagt på, at hun hverken kan sejle eller lade være. Men hun bliver nok igen udnævnt til verdens sikreste, og hun skal ligge og ture dels mellem de svenske kernekraftværker og Frankrig, dels mellem værkerne og Oskarshamn, når CLAB bliver færdig. Turene foregår gennem Øresund og Store Bælt, nogle af verdens mest befærdede farvande. De officielle risikoberegninger har ikke taget hensyn til de særlige forhold i Store Bælt og Øresund. Bl.a. derfor er det også denne gang næsten lykkedes at få sandsynligheden, eller sannolikheten, som det hedder på svensk, til at ligne noget sikkert. Vi bliver nødt til at se forbedrede beregninger. Hvorfor har svenskerne ikke lavet dem, og hvorfor har regeringen dog accepteret sådan noget sjusk?

Tænk på, hvad det er, der sejler i disse farvande! Alt muligt, tankere med olie og gas, kemikalietransporter, russiske u-både, og hvad ved jeg. Af og til affyrer søværnet missiler, der er livligt derude. Men svenskerne er sikre på, at der ikke sker noget, og hvis der endelig sker noget, så regner de ikke med, at det bliver alvorligt. En brand kan f.eks. ikke vare mere end en halv time. Det er nemlig præcis den tid, de IEAE-godkendte beholdere kan tåle brand. Nu har man faktisk hørt om noget længere brande til søs, timer, dage.

Når der sker noget, hvem skal så komme til undsætning? Der er intet beredskab. Jo, Bar-sebäckberedskabet, har vi fået at vide, ellers kan vi jo ringe og spørge svenskerne. Besætningen taler fransk, lodsens er efter al sandsynlighed svensk, og vi ved noget om svenskeres evne til at forstå dansk. Alligevel regner myndighederne med, at denne helt usandsynlige ulykke går godt, og går det helt frygtelig galt, så kommer det til at koste 2 liv, siger de. Heller ikke de beregninger virker tilforladelige, og de bør gås efter. Både risiko og følger har den engelske videnskabsmand Peter Taylor, der arbejder i Perchgruppen, lavet ganske anderledes beregninger på, og dem beder vi om at man får kigget nøjere på.

Hvor skal så affaldet hen? Også det har vi som sagt interesseret os for, og vi ved, at det i øjeblikket lykkeligvis også interesserer den svenske befolkning meget.

Beslutningen om oparbejdning er gammel. Den var en parallel til det, vi kender her i landet: affaldsproblemet skulle være løst, før kernekraftprogrammet blev sat i gang. Så valgte man altså med vanlig lallende optimisme oparbejdningen, genbrug hedder det med et smukt ord. Lad os se lidt på det genbrug.

Selve oparbejdningen giver 3 produkter. For det første giver det altså nyt uran; derudover giver det højradioaktivt affald i mængder og plutonium. Uranet kan selvfølgelig genbruges i de svenske reaktorer, men det er først planen at begynde oparbejdningen af det svenske affald om en halv snes år. Altså først til den tid begynder man overhovedet at røre ved det, og så er vi ved at være i nærheden af den tid, hvor svenskerne ifølge planerne skal til at afvikle deres kernekraft.

Affaldet er affald, og det skal sandsynligvis sejles tilbage til Sverige, vel igennem tæt-befærdede svenske farvande. Hvor skal det så hen? Ja, det er svenskernes interne problem, medmindre de altså lægger det på Ven.

Men plutoniumet da? Ja, det kan vistnok også bruges til brændsel, men der er mig bekendt ingen planer i Sverige om at gøre det. Det kan også bruges til bomber, men de bliver ikke så gode, som det teknologiske fremskridt ønsker sig. Derfor skal det helst en tur gennem en formeringsreaktor; så kommer der super-duper våbenplutonium ud af det. Frankrig har brug for styrtende mængder af våbenplutonium. De har også